

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-914/19 – 1

Predmet C-914/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

12. prosinca 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Consiglio di Stato (Italija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

19. rujna 2019.

Žalitelj:

Ministero della Giustizia, zastupan po trenutnom ministru

Protustranka u žalbenom postupku:

GN

Umještači:

HM

JL

JJ

Objavljeno 28. studenoga 2019.

[omissis]

TALIJANSKA REPUBLIKA

Consiglio di Stato (Državno vijeće, Italija)

postupajući u svojstvu suda (četvrto vijeće)

donosi ovo

HR

RJEŠENJE

povodom tužbe, broj općeg registra 10319 iz 2018., koju je podnio Ministero della Giustizia (Ministarstvo pravosuđa, Italija), zastupan po trenutnom ministru [omissis]

protiv

GN [omissis]

uz sudjelovanje

HM-a, JL-a i JJ-a, koji se nisu uključili u žalbeni postupak;

radi preinačenja

presude br. 10885 od 12. studenoga 2018. koju je donijelo prvo vijeće Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Okružni upravni sud Lacija, Italija) sa sjedištem u Rimu.

[orig. str. 2.]

[omissis]

1. Protustranka, čija je dob preko pedeset godina, pobijala je pred Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Okružni upravni sud Lacija) odluku glavnog ravnatelja Ministarstva pravosuđa od 21. travnja 2016. kojom je pokrenut natječaj na temelju testiranja za 500 javnobilježničkih mjesta, u dijelu u kojem je kao uvjet za sudjelovanje bila određena maksimalna dobna granica od pedeset godina u trenutku donošenja te odluke.

Dodatnim tužbenim razlozima podnositeljica prijave pobijala je odluku kojom je isključena iz pismenog testiranja zbog toga što je u vrijeme iz oglasa bila navršila dob od pedeset godina.

Tijekom postupka podnositeljici je – na temelju privremene mjere koju je donio Tribunale amministrativo regionale (Okružni upravni sud) – dopušteno sudjelovanje na pismenom i usmenom testiranju u okviru natječaja, te je ona ta testiranja i prošla.

Tribunale amministrativo regionale (Okružni upravni sud) je presudom br. 10885 iz 2018. utvrdio da je tužba nedopuštena zbog nepostojanja pravnog interesa, imajući u vidu da su testiranja na natječaju bila položena.

Ministarstvo pravosuđa protiv te se presude žalilo, tvrdeći da je Tribunale amministrativo regionale (Okružni upravni sud) trebao odbiti tužbu i da nije smio pridati značaj činjenici da su testiranja na natječaju bila položena, što je omogućila privremena mjera poduzeta u iščekivanju presude.

Protustranka je iznijela prigovore i zatražila je da se žalba Ministarstva odbije, ponovno se pozivajući na nerazmotrene prijedloge u smislu članka 101. stavka 2. Codice del processo amministrativo (Zakon o upravnom sporu), te podredno tražeći da se Sudu Europske unije uputi prethodno pitanje sadržano u podnesku.

[orig. str. 3.]

Protustranka je također tvrdila da je broj kandidata odabranih na natječaju (419) bio manji od broja oglašanih mjesta (500) i da niti jedan kandidat koji je na listi bio iza nje nije podnio zahtjev za dodjelu javnobilježničkog ureda, tako da ni nema drugih zainteresiranih.

Na javnoj raspravi održanoj 19. rujna 2019. prekinut je postupak radi donošenja odluke.

2. N konačnom presudom br. 8152 od 28. studenoga 2019. ovo je vijeće:

– prihvatilo žalbu Ministarstva pravosuđa protiv presude kojom je utvrđeno da je prvostupanjska tužba nedopuštena, slijedom čega je, preinačujući pobijanu presudu, utvrdilo da je prvostupanjska tužba dopuštena;

– odbilo prigovore protustranke da je odredba o dobnoj granici od pedeset godina – predviđena u oglasu – u suprotnosti s nacionalnim zakonom;

– u pogledu ponovno istaknutih prigovora na temelju članka 101. stavka 2. Zakonika o upravnom sporu, vezano za neusklađenost te odredbe iz oglasa s europskih propisima, odredilo prekid postupka i upućivanje prethodnog pitanja Sudu Europske unije u skladu s člankom 267. stavcima 2. i 3. UFEU-a na način kako se navodi u nastavku;

– odgodilo sve daljnje odluke do donošenja konačne presude.

3. Citiranom presudom br. 8152 iz 2019. vijeće je utvrdilo da je odredba iz oglasa u skladu s važećim talijanskim zakonom jer članak 1. stavak 3. točka b) Legge n. 1365 del 1926 (Zakon br. 1365 iz 1926.) (kojeg je zamijenila Zakonodavna uredba br. 166 iz 2006.) predviđa kao uvjet za sudjelovanje na javnobilježničkom natječaju da u trenutku objave natječaja kandidati ne smiju imati navršanih pedeset godina.

4. Protustranka je tvrdila da dobna granica propisana u oglasu (pobijanom prvostupanjskom tužbom), na kojoj se temelji odluka o isključenju (pobijana dodatnim tužbenim razlozima), krši načelo nediskriminacije na temelju dobi iz europskog prava, kodificirano u članku 21. **[orig. str. 4.]** Povelje Europske unije o temeljnim pravima i članku 10. UFEU-a, te predviđeno člankom 6. Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000., prenesene u nacionalno pravo Zakonodavnom uredbom br. 216/2003.

Protustranka je navela da, s obzirom na to da postoji obveza na razini Zajednice u pogledu „usklađenog tumačenja”, te da postoje dvojbe o tumačenju važećeg propisa, treba dati prednost tumačenju da je dobna granica predviđena člankom 1. Zakona br. 1365 od 6. kolovoza 1926. sada već izvan snage, zato što bi suprotno rješenje bilo nepomirljivo s europskim pravilima koja imaju izravan učinak.

Protustranka je također navela da, sukladno članku 6. Direktive 2000/78/EZ, različito postupanje na temelju dobi može biti u skladu s Direktivom samo ako su razlike objektivno i razumno opravdane „legitimnim ciljem” na koji bi se talijanska država mogla pozvati ako je proporcionalan i prikladan za ostvarivanje propisanih ciljeva, dok norma o dobnoj granici za pristup javnobilježničkoj profesiji, ako se zaključi da je još na snazi, nema nikakva opravdanja u zakonu kojom se predviđa (L. 1365/1923), a još manje u sektorskim zakonima kojima se uređuju druge struke, iz koji bi naprotiv proizlazila očita proturječja za druge slične djelatnosti, primjerice pravosudne dužnosnike ili državne odvjetnike, kod kojih su već dugo izvan snage sve odredbe koje se odnose na ograničenje pristupa na temelju dobi.

Podredno, protustranka je zatražila da Consiglio di Stato (Državno vijeće), sud zadnjeg stupnja, u slučaju dvojbi o pravilnoj primjeni europskih pravila uputi prethodno pitanje Sudu Europske unije u skladu s člankom 267. stavkom 2. UFEU-a.

5. Ministarstvo pravosuđa sustavno se protivilo tim navodima, ističući da izbor zakonodavca da odredi dobnu granicu za sudjelovanje na javnobilježničkom natječaju nije nerazuman, jer bi upis u imenik pripadnika struke koji su već dosegli određenu dob bio u suprotnosti sa **[orig. str. 5.]** zahtjevom da je potrebno osigurati stabilnost obavljanja javnih dužnosti u duljem vremenskom razdoblju, kako se ne bi utjecalo na financijsku ravnotežu sustava socijalnog osiguranja javnih bilježnika, onemogućujući pristup osobama koje nisu daleko od dobne granice predviđene za umirovljenje.

6. U kontekstu europskog zakonodavstva relevantni su također:

– članak 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, koji zabranjuje diskriminaciju na temelju dobi;

– članak 10. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, sukladno kojem pri utvrđivanju i provedbi svojih politika i aktivnosti, Unija je usmjerena borbi protiv diskriminacije na temelju dobi;

– članak 6. Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja, koji određuje da države članice mogu predvidjeti da se različito postupanje na temelju dobi neće smatrati diskriminacijom, ako su, u kontekstu nacionalnog prava, te razlike objektivno i razumno opravdane legitimnim ciljem, uključujući legitimnu politiku zapošljavanja, tržište rada i strukovno obrazovanje te ako su načini ostvarivanja tog cilja primjereni i nužni.

U tom kontekstu, kao što je već prethodno navedeno, članak 1. stavak 3. točka b) Zakona br. 1365 iz 1926., kako je zamijenjen člankom 13. Zakonodavne uredbe br. 166 iz 2006., predviđa kao uvjet za sudjelovanje na javnobilježničkom natječaju da u trenutku objave natječaja kandidati ne smiju imati navršenih pedeset godina.

7. Vijeće smatra da argumentacija protustranke ne ide u prilog neprimjene unutarnjeg propisa jer razlozi eventualne neusklađenosti s pravom Unije nisu trenutni, niti dovoljno jasni, precizni i bezuvjetni.

U prvom redu, Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija, u članku 2. određuje da se ona primjenjuje na sve državljane država članica koji žele [orig. str. 6.] obavljati reguliranu profesiju, uključujući i slobodne profesije, u državi članici različitoj od one u kojoj su stekli svoje stručne kvalifikacije, bilo u svojstvu samozaposlene ili zaposlene osobe (stavak 1.), dok se ne primjenjuje na javne bilježnike koje službenim aktom imenuje vlada (stavak 4.).

Stoga treba prije svega utvrditi mora li propis o uvjetima za obavljanje javnobilježničke dužnosti u državi članici, nužno biti predmet usklađivanja između nacionalnog prava te države i europskog prava.

Nadalje, spomenuti članak 6. Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000., naslovljen „Opravdano različito postupanje na temelju dobi”, određuje da države članice mogu predvidjeti da se različito postupanje na temelju dobi neće smatrati diskriminacijom, ako su, u kontekstu nacionalnog prava, te razlike objektivno i razumno opravdane legitimnim ciljem, uključujući legitimnu politiku zapošljavanja, tržište rada i strukovno obrazovanje te ako su načini ostvarivanja tog cilja primjereni i nužni.

8. Međutim, vijeće smatra da postoje dvojbe o usklađenosti članka 1. stavka 3. točke b) Zakona br. 1365 iz 1926., kako je zamijenjen člankom 13. Zakonodavne uredbe br. 166 iz 2006., s pravom Europske unije mjerodavnim za pitanje različitog postupanja vezano uz dob.

Naime, moglo bi se zaključiti da se odredba unutarnjeg prava, time što sudjelovanje u natječaju za dodjelu javnobilježničkih mjesta dopušta samo kandidatima koji u trenutku objave natječaja kandidati nisu navršili pedeset godina, ne temelji na objektivnom i razumnom opravdanju inspiriranom legitimnim ciljem.

Drugim riječima, moglo bi se zaključiti da zakonska norma talijanske države uvodi diskriminaciju na temelju dobi za eventualno obavljanje javnobilježničkih dužnosti, bez postojanja legitimnog cilja, što predstavlja različito postupanje koje nije dopušteno direktivama EZ-a u tom području.

9. Za rješenje ovog spora nužno je dakle, sukladno članku 267. stavcima 2. i 3. UFEU-a [orig. str. 7.], uputiti prethodno pitanje Sudu Europske unije, odnosno da

Sud, nakon što utvrdi da propis o uvjetima za obavljanje javnobilježničke dužnosti u državi članici mora biti predmet usklađivanja između nacionalnog prava te države i europskog prava, odgovori „protivi li se članak 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, članak 10. UFEU-a i članak 6. Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000., u dijelu kojim se njima zabranjuje diskriminacija na temelju dobi prilikom zapošljavanja, tome da država članica može propisati dobnu granicu za pristup profesiji javnog bilježnika?”

[*omissis*] [postupovne formulacije]

Odlučeno u Rimu, na sjednici vijeća održanoj dana 19. rujna 2019. [*omissis*]

[orig. str. 8.]

[*omissis*] [imena potpisnika]

RADNI DOKUMENT